

მეცნიერება და რეალიზაცია ეკონომიკური გლობალიზაციის გააქტიურების პირობებში

როლანდ სარჩიმელია

ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა კანდიდატი,
ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი

გელა ლობჯანიძე

ეკონომიკის დოქტორი,
პროფესორი

21-ე საუკუნის ეკონომიკური გლობალიზაცია ეფექტიანია როგორც მისი მეცნიერებაში თავისუფალი გამოყენების შესაბამისად, ასევე რელიგიაში. ცხადია ისიც, რომ პოლიტიკურ გლობალიზაციაში არ უნდა ჩავერთოთ, როგორც დახმარების მიმღებნი. ამ მხრივ ჩვენც უნდა გაგვაჩნდეს გარკვეული შესაძლებლობები. მიუღებელია ისიც, რომ მსოფლიოს მდიდარი სახელმწიფოები დანარჩენ სამყაროს მოსახლეობაზე დახმარებას მხოლოდ ნარჩენი კაპიტალის ნაწილობრივი გამოყენებით ახორციელებენ. მიუხედავად ამისა, ყველა შემთხვევაში გლობალიზაციას გონივრული გამოყენება სჭირდება, რაც ქვეყნის სასიკეთოდ უნდა იქნას მიმართული.

მეცნიერება აღრმავებს ჩვენს წარმოდგენას სამყაროზე, ადამიანის სულიერი არსება კულტურას ქმნის ღვთის მიერ ნაბოძები ნიჭით, ხოლო, „სიყვარულის ენერგია, რომელიც ღმერთის სულისაგან მოედინება მთელ ბუნებას ამოძრავებს. იგი სიცოცხლის წყაროა [1.გვ.92].

ფიზიკური და გონებრივი შრომის ავტომატიზაცია მაღალი დონის კოლოსალურ ზემოქმედებას ახდენს ადამიანის საზოგადოებაზე. ამასთან დაკავშირებით, საკმაოდ დახვეწილად მოყვანილია ნ. ბერდიაევის ნააზრევო ედვარდ კოდუას წიგნში [2.გვ.181], საიდანაც გამოვყოფთ მსჯელობას, რომ მანქანა არა მარტო იპყრობს ბუნებას ადამიანებისათვის, არამედ ადამიანს იმონებს. ამას კომპიუტერ-

იზაცია ამწვავებს, რაც სახიფათოა უწებისყოფო ადამიანების შემ-
თხვევაში, განსაკუთრებოთ მოსწავლე-ახალგაზრდობისათვის.

სიბრძნეს ადამიანი მწიშვნელოვანწილად წიგწის საშუალე-
ბოთ ითვისებს, თუმცა ეს წილი ტექწიკის განვითარების შემდეგად
საგრძწობლად შემცირდა. კომპიუტერმა არ უწდა დააკწწწწწწწ წიგ-
წის მწიშვნელობა, პირიქოთ, ორივემ ერთად კიდევ უფრო უწდა
გაადლიეროს ადამიანის სულიერი მრწამსი, აზროვნების უწარი,
მეტყველების კულტურა... თუმცა ბევერი წიგწის წაკითხვა არ წიშ-
წავს, რომ ადამიანმა ჭეშმარიტი ცოდწა მიილო. ადამიანები ხშირად
ხედავენ მრავალ სასწაულს, მაგრამ ვერ აცწწწწწწწწწწწ მათ. ჭეშმა-
რიტი ცოდწა მხოლოდ უფლის უდიდეს რწმეწწწასა და მორწილებას
ახლავს.

ამასთან დაკავშირებოთ, აღსაწწწწწწწ „ტექწიკური პესიმიზმის“
თვალსაზრისი, რომლის მიხედვოთ მე-19 საუკუნეში უგუნურები
იმეორებდწწწ ფსიქოლოგოურ არასასურველ დასკვნას ღმერთი
მოკვედაო, ხოლო მე-20 საუკუნეში პრობლემად ადამიანის სიკვედილი
მიიწწწწწ... აქედან გამომდინარე, მე-19 საუკუნეში არაადამიანუ-
რობა სისასტიკეს წიშწწწწ, ხოლო მე-20 საუკუნეში პათოლოგოურ
თვოთგაუცხოებას. ამრიგად, წარსულის საფრთხე ადამიანების და-
მონება იყო, მომავლის საშიშროებად კი, ადამიანების რობოტად
გადაქცევას მიიწწწწწ. 21-ე საუკუნეში მდიდრებისა და ღარიბების
პრობლემა კიდევ უფრო მწწწწწწ, რომელიც თვოთდინებაზე მიშ-
ვებულ მეცწწწწწ-ტექწიკურ პროგრესს მოჰყვა. თოთქოს ბუნე-
ბრივია, რომ ადამიანები ტექწიკურ გამოგონებებს სიხარულით
ხვედებიან, მაგრამ ვერ უკვირდებიან გარდაუვალი ბოროტების სახ-
ოთ მიმდინარე კულტურის სიღარიბეს.

ამ შემთხვევაში მხოლოდ და მხოლოდ მამა ღმერთია ადამიანის
მხსწწწი და იგი აძლევს ადამიანთა საზოგადოებას იმის შესაძლე-
ბლობას, რომ გადაურჩეს ტექწიკური პროგრესოთ გამოწწწწწწ
კატასტროფის მძიმე შედეგებს. აქედან გამოსავალია ის, რომ
უსულო საგწწწი, მათ შორის კომპიუტერი ადამიანის მორწილია
და ღმერთის რწმეწა ადამიანს იმის ძალას მატებს, რომ ადამიანი
კომპიუტერის მაცდუნებელი აზროვნებოთ გაძლირებულ ეწწწწწას
მოერიოს, ხოლო საერთოდ, ცივილიზაციაზეც კონტროლი განახ-

ორციელოს და ღმერთთან სინერგიული ეფექტიც გამოიყენოს.

უფალი ბრძანებს: „ეძიებდეთ პირველად სასუფეველსა ღმრთისასა და სიმართლესსა მისსა და ესე ყოველი შეგეძინოს თქვენ“ (მათე 6. 22-33). ყოველი ჭეშმარიტი მორწმუნე სიცოცხლის ბოლო ნუთამდე ეძიებს ღმრთის სასუფეველს, რისთვისაც ის მიწიერ ცხოვრებაში ღვთივსაბუნო ცხოვრებით აღასრულებს საღწრთო მცნებებს; მცნებათა ცოდნა მას ეხმარება საღმრთო კანონებთან შესაბამისობით, ყოველ ეპოქაში, დროის შესატყვისად შეაფასოს მიმდინარე მოვლენები, სამეცნიერო მიღწევები და ცივილიზაციის მონაპოვრები. საჭიროდ მიგვაჩნია შემუშავდეს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ქრისტიანული მოდელი, რომელიც დაფუძნებული იქნება ადამიანების სულიერ საგანძურში ფესვგადგმულ ზნეობრივ სანწყისებზე. ხოლო, მისი ეკონომიკა უნდა იყოს პასუხისმგებლური, პერსპექტიული და სამართლიანი.

მართლმადიდებლური რელიგიის წარმომადგენლებს მსოფლიო საფინანსო-ეკონომიკური კრიზისის გამომწვევ ერთ-ერთ მიზეზად მიაჩნიათ ის, რომ ფული, რომელიც არის სიმბოლო ადამიანის შრომის და მატერიალური დოვლათისა, დღევანდელ ეტაპზე სულ უფრო შორდება შრომას და მის შედეგად შექმნილ მატერიალურ ფასეულობებს. როცა, რეალური (მწარმოებლური) ეკონომიკა სულ უფრო შორდება ფინანსურ ეკონომიკას და ამას მივყავართ იქითკენ, რომ ფული იწყებს რეალური ცხოვრებისგან დამოუკიდებლად არსებობას. იმ შემთხვევაში, თუ მსოფლიო ეკონომიკა ამ მიმართულებით გააგრძელებს განვითარებას, მაშინ იგი რაღაც გარკვეულ მომენტში კვლავაც გარდაიქმნება უზარმაზარ პირამიდად, რომელიც ადრე თუ გვიან დაინგრევა, ანუ ახალ მსოფლიო კრიზისს გამოიწვევს.

გამომდინარე ზემოაღნიშნული საფრთხიდან, დღეს მრავალი სახელმწიფოს ლიდერი და მეცნიერ-ეკონომისტი თვლის, რომ საჭიროა ფინანსური ეკონომიკის დაახლოება საქონლისა და მომსახურების ბაზართან. იმის გამო, რომ ამ ორივე სექტორში თანდათანობით მატულობს აფიორა და თაღლითობა, საჭიროა მათზე სახელმწიფოებრივი, საზოგადოებრივი და საერთაშორისო კონტროლის გაძლიერება. საზოგადოებას უნდა ჰქონდეს საშუალება

სათანადო ზეგავლენა მოახდინოს იმ პროცესებზე, რომელიც მიმდინარეობს საფინანსო ეკონომიკურ სექტორში. დღეისათვის ეკონომიკის გლობალიზაციამ ისეთ მასშტაბებს მიაღწია, რომ მასში მეტნაკლებად მსოფლიოს ყველა ქვეყანაა ჩართული, რის შედეგადაც მსოფლიო ეკონომიკურ კრიზისს ვერც ერთი მათგანი გვერდს ვერ აუვლის.

საქართველოს მართლმადიდებლური ეკლესია მიუკერძოებლად და ობიექტურად აფასებს თანამედროვე ეტაპზე ქვეყანაში შექმნილ სოციალურ-ეკონომიკურ კრიზისულ მდგომარეობას. უწმინდესი და უნეტარესი ილია II აღნიშნავს, რომ – ახლა ჩვენს ხალხს მოუწია პოსტსაბჭოთა გარდამავალი პერიოდის სიმძიმის გადატანა, ცხოვრების ერთი წესიდან მეორეში გადასვლა, უმუშევრობა, შიმშილი, ომი, მორალური კრიტერიუმების შეცვლა, ძალადობისა და სიცრუის მორევში მოხვედრა ჯერჯერობით არც ხვალისნაირი დღე იძლევა უკეთესი მომავლის იმედს, რადგან მთელი მსოფლიო გლობალურ ეკონომიკურ კრიზისში შედის, რომელიც შეიძლება სისტემურ კრიზისად იქცეს... კრიზისის თავიდან აცილების მიზნით დასავლეთმა კურსი ეკონომიკის სექტორში სახელმწიფო სექტორის შედარებით გაძლიერებაზე აიღო. უწმინდესი და უნეტარესი ილია II ემხრობა რა ეკონომისტთა და დარგის სპეციალისტთა მოსაზრებებს, რომ აუცილებელია საშუალო და მცირე საწარმოების დონეზე, მართვის სწორ სისტემაზე დაყრდნობით, მრეწველობის, სოფლის მეურნეობისა და გადამამუშავებელი დარგის სწრაფი განვითარება. მისი უწმინდესობა ქვეყნის ეკონომიკური კრიზისის დაძლევაში განსაკუთრებულ როლს ანიჭებს სოფლის მეურნეობას. „საქართველო ყოველთვის იყო და კვლავაც უნდა გახდეს ვაზისა და ხორბლის ქვეყანა. ის მდგომარეობა, რაც ამ კულტურების მიმართ დღეს არის, დამღუპველია, როგორც სულიერი, ისე მატერიალური თვალსაზრისით. ჩვენი წინაპრებისათვის ღვინო და პური, გარდა თავისი ჩვეულებრივი მნიშვნელობისა, მაცხოვრის ხორცსა და სისხლის სიმბოლოს უკავშირდებოდა, ამიტომაც ქართველ გლეხს მათდამი ყოველთვის განსაკუთრებული დამოკიდებულება ჰქონდა და განსაკუთრებულად უვლიდა; და ეს უნდა აღდგეს“ [3. გვ. 576].

ქართულ მართლმადიდებლურ ეკლესიას მიაჩნია, რომ ეკო-

ნომიკური კრიზისის დაძლევის, ეკონომიკის აღორძინება-განვითარებას უნდა მივუდგეთ სისტემურად და მასშტაბურად. ამისათვის, უპირველეს ყოვლისა, საჭიროა სულიერი და ეროვნული ღირებულებების დაცვა და განვითარება, ხალხის მატერიალურ კეთილდღეობაზე ზრუნვა, მეზობელ სახელმწიფოებთან კავშირის გაღრმავება და კულტურათა შორის დიალოგი, ქართული ბიზნეს-სექტორის გაფართოება და შეძლებული საშუალო ფენის შექმნა, განათლების, მეცნიერების, ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალური ინფრასტრუქტურის განვითარება.

თანამედროვე მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისის რელიგიურ შეხედულებათა სისტემური ანალიზი გვიჩვენებს, რომ მისი გამომწვევი მიზეზები და ფაქტორები, რომლებიც ცალკეული რელიგიების მიერ მსგავსი ან განსხვავებული კონცეფციებითაა წარმოდგენილი, მთლიანობაში ერთიანდება თანამედროვეობის ისეთ მოვლენასთან, როგორიცაა მსოფლიო გლობალიზაცია, რომელიც ზოგადად ნიშნავს სამყაროს გამთლიანებას. უფალმა ერთიანი ქვეყანა სამყარო შექმნა, ეს იყო გლობალური სამყარო, მაგრამ გლობალიზაცია და ერთიანობა იყო უფლის გარშემო. თუმცა შემდგომში გლობალიზაცია ორი მიმართულებით წარიმართა: ერთი იყო უფალთან ერთად გაერთიანება, ღვთისადმი თაყვანისცემა და ერთგულება; მეორე კი - გლობალიზაცია ან სამყაროს გაერთიანების მცდელობა - უფლის გარეშე.

სამყაროს უფლის გარეშე ძალისმიერი მეთოდებით გაერთიანების მრავალი მაგალითი არსებობს კაცობრიობის ისტორიაში. ალექსანდრე მაკედონელი, რომელიც შეპყრობილი იყო ძველბერძნული ფილოსოფიის უნივერსალიზმის იდეოლოგიით, ომებით ცდილობდა სამყაროს გაერთიანებას. რომის იმპერიამ ასევე ომებით შეძლო ბრიტანეთის კუნძულებიდან ახლო აღმოსავლეთამდე და ცენტრალური გერმანიიდან აფრიკამდე უზარმაზარი ტერიტორიების თავის გამგებლობაში მოქცევა. ცივილიზაციის გარიჟრაჟზე სამყაროს გლობალიზებას ცდილობდა სპარსეთის სამეფო, ცნობილია აგრეთვე ისლამური ხალიფატის ექსპანსია, რომელმაც მოიცვა ტერიტორიები ატლანტის ოკეანიდან ჩინეთამდე, მონღოლეთი და ოსმალეთის იმპერია. XX საუკუნეში დაძა-

ლებითი გლობალიზაციის მაგალითია კომუნისტური რეჟიმი (სსრკ) და გერმანიის ნაციზმის იდეოლოგიით სამყაროს უნიფიცირების მცდელობა. თანამედროვე ეტაპზე უფლის გარეშე სამყაროს გლობალიზაციის ახალი ფორმები და მეთოდები გამოიყენება. ესაა ლიბერალური კაპიტალიზმის ეკონომიკური ინდიკატორი მსოფლიო ფულის სახით, რომლის ექსპანსია სხვადასხვა ქვეყნებში მათი გლობალიზაციის მიზნით, წარმოშობს ინტეგრირებულ მსოფლიო ეკონომიკურ სისტემას და სწორედ ესაა გლობალური კრიზისების ყველაზე მთავარი მიზეზი. ის, რისი გაკეთება მიმართულია უფლის ნების წინააღმდეგ, ყოველთვის კრიზისებით დამთავრდება.

„ჩვენ ვცხოვრობთ საშიშ დროში, მსოფლიო გლობალიზაციის დროში. მე აგისნით იმას, თუ რა არის გლობალიზაცია. გლობალიზაციის დროს არსებობს სუბიექტი და ობიექტი... მაგრამ ჩვენ, ქართველმა ერმა უნდა ვიცოდეთ, რისი დათმობის უფლებაც არა გვაქვს — ყოველივე ის წმიდა, რაც ჩვენს მამა—პაპას ჩვენთვის დაუტოვებია,“ – ბრძანებს უნმიდესი და უნეტარესი, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ილია მეორე[3]. მართლაც, ეროვნული თვითმყოფადობა არის ის, რისი დაკარგვის უფლებაც არც ერთ ქართველს არ აქვს. „მსოფლიო გლობალიზაციის პირობებში სახელმწიფოთა პოლიტიკური და ეკონომიკური საზღვრები უწინდელ მნიშვნელობას კარგავს, რასაც თან სდევს ხალხებისა და კულტურების ასიმილირების რთული პროცესი, ამიტომ ეროვნული იდენტიფიკაციის უმთავრეს ფაქტორად კულტურული არეალიდა რჩება, მითუმეტეს, ისეთი პატარა ქვეყნისათვის, როგორიც საქართველოა; საქართველო მხოლოდ მაშინ გადარჩება და დაიმკვიდრებს ღირსეულ ადგილს მსოფლიოში, თუ ის, თავის ტრადიციებზე დაყრდნობით, შექმნის თანამედროვე ტექნოლოგიებსა და მიღწევებზე დაფუძნებულ ქართულ სახელმწიფოს“.

ამ ორივე პირობის შესრულება მეტად მნიშვნელოვანია ჩვენი არსებობისა და შემდგომი განვითარებისათვის. თუნდაც ერთ-ერთი მათგანის მოკლება უმძიმესი შედეგის მომტანი იქნება ქვეყნისათვის.

აუცილებლად უნდა გავითვალისწინოთ ისიც, რომ ერთა თვითმყოფადობის

უმთავრეს ფაქტორად დღეს კულტურული არეალია რჩება, რადგან მსოფლიო ინტეგრაციის პირობებში თანამედროვე ქვეყნების პოლიტიკური და ეკონომიკური საზღვრები თანდათან კარგავს თავის უნიტელ დანიშნულებას.

კულტურა მხოლოდ მწერლობაში, ხელოვნებასა და მეცნიერებაში არ ვლინდება, არამედ მთელი საზოგადოების ცნობიერებასა და ყოფა-ცხოვრებაშიც.

გლობალიზაციის პროცესი ბუნებრივად იწვევს იმ ხალხებისა და კულტურების ასიმილაციასა და ზოგჯერ სრულ გაქრობასაც, რომელნიც ვერ გამოიმუშავებენ სათანადო იმუნიტეტს, მაგრამ ეს არ არის ახალი მოვლენა.

ისტორიულად ცნობილი ყველა დიდი იმპერია ცდილობდა განეხორციელებინა გლობალიზაციის ერთგვარი პროცესი. დღეს კი ამან საყოველთაო ხასიათი მიიღო. ჩვენ არ უნდა შეგვეშინდეს ინტეგრაციისა, რადგან წარსულის დიდი გამოცდილება გვაქვს და ვიცით, რომ საუკუნეთა მანძილზე ქართული კულტურა არაერთი უძლიერესი იმპერიის გავლენას განიცდიდა, მაგრამ ღვთის განგებითა და ჩვენი წინაპართა ძალისხმევით არასდროს დაგვიკარგავს თვითმყოფადობა. ეს დღესაც უნდა შევძლოთ“[3]. ტექნიკატექნოლოგიების განვითარებამ დამანგრეველი ძალა შეიძლება შეიძინოს, თუ ის ჭეშმარიტ რწმენასთან ერთად არ მიმდინარეობს. თავის მხრივ, უფლის თხოვნითა და შენევნით, სულ უფრო მნიშვნელოვანი და სასიკეთო აღმოჩენები მიიღწევა ხალხის ცხოვრების დონის გასაუმჯობესებლად.

თავის მხრივ, „ისტორია არის მუდამ განახლებადი ბრძოლა თავის მაძიებელ და თავის თავს მოკლებულ სიყვარულს შორის“. ადამიანის ყველა ქმნილების დანიშნულებაა სამყაროს ისეთი გადასახვა, რომ იგი შესაბამებოდეს თვითყოფიერებას და თვითგანხორციელებას ძალას აძლევდეს. ამით კი ინდივიდი ღმერთს უკავშირდება [1. გვ.409].

ადამიანი არ შეიძლება მხოლოდ თავის თავში ხედავდეს სრულყოფილების საფუძველს. მხოლოდ ღმერთთან ერთიანობის გზით არის შესაძლებელი სრულყოფილი თვითყოფიერება. ღმერთის გარეშე ადამიანი როგორც დამოუკიდებელი არსება გაუგებარია.

ყურადსაღებია პროფ. გიორგი პაპავას მოსაზრება უნებლიედ დაშვებული შეცდომების (პარადიგიზმის) გამოყენების საშიშროებაზე, რათა ეკონომიკის ყველა დონეზე გამოირიცხოს მცდარი მმართველობითი გადაწყვეტილების მიღება [4. გვ.26].

ეკონომიკას დროსთან მიმართებაში ახლებური დაზუსტება სჭირდება, როცა სიტყვა პერიოდი შემოვლას (წრებრუნვას) ნიშნავს და იგი შუალედს აფიქსირებს. დროის ხანგრძლივობა მოძრავია და იგი ფარდობითიცაა, ხოლო დროის ეკონომიის მოთხოვნა სწორი გამოთქმა არ არის. შეიძლება საქმის შესრულებას ნაკლები დრო მოანდომო, დანარჩენი დრო კი სხვა სამუშაოს შესასრულებლად გამოიყენო. მეცნიერებისა და რელიგიის ერთიანობას თუ კი ეკონომიკის გლობალიზაციის პრობლემას დაუკავშირებთ, მაშინ დროსთან მიმართებაში პროფ. გიორგი პაპავას დამაკვალიანებელი მსჯელობები პარადიგიზმს აგვაცილებს. ღმერთის გენიამ შექმნა ადამიანი და მისი სხეულის მორფოლოგიური აღნაგობა. ადამიანები კი თავისი ქცევებით აყალიბებენ და ცვლიან ეკონომიკის მორფოლოგიურ აღნაგობას. ყოველივე ამის გათვალისწინება მოითხოვს ადამიანების მიერ განხორციელებული დროის პერიოდის მიხედვით უწყვეტად მოქმედი და წარმოსაქმნელი ეკონომიკური რეალობის მორფოლოგიურად მაღალუკუგებიან მიზანმიმართულ შეუღლებებს, თანაც ეკონომიკის საბაზრო ტექნოლოგიის წელში გამართული ფუნქციონირებისათვის [4. გვ.5].

ვასილ ხიზანიშვილს სტატიაში [5.გვ.136-140] დახასიათებული აქვს რელიგიის ფაქტორი ეკონომიკაში. მსოფლიოში ცნობილ მეცნიერთა ნაშრომებს საფუძველზე მოჰყავს მსჯელობები, პირველ რიგში, მეცნიერ-კლასიკოსის ადამ სმიტის შედეგებიდან, რომ რელიგიური მრწამსი კარგი სტიმულია, რათა ინდივიდი ზნეობრივ სტრუქტურაში მოექცეს. ამით ხელი ეკონომიკურ ზრდას ეწყობა. ჰარვარდის უნივერსიტეტის ეკონომისტების 2003 წელს ჩატარებული კვლევის თანახმად, რელიგიური რწმენა უშუალოდ მოქმედებს ეკონომიკაზე, განსაკუთრებით სიცრუის აკრძალვის დადებითი ეფექტით. რელიგიას შეუძლია გაზარდოს ეკონომიკური განვითარების დონე ზნეობრივი ფაქტორებით, როგორიცაა მომჭირნეობა, რომელიც სტიმულის მომცემია დანაზოგებისათვის, ინვესტიცი-

ებისა და ეკონომიკური ზრდა-განვითარებისათვის... აღსანიშნავია ისიც, რომ გლობალიზაციის პროცესში რელიგია არ კარგავს თავის მნიშვნელობას და გავლენას ახდენს ეკონომიკის მზარდ დინამიკურ ძალებზე [5. გვ.136-137].

მნიშვნელოვანია ის, რომ ადამიანთა საზოგადოებამ ეკლესიას სახელმწიფოს გაძლიერების ერთ-ერთი მთავარი ფუნქცია დააკისრა, რომელიც რწმენასთან ერთად მამულის, ენისა და სარწმუნოების მოვლა-პატრონობაში ფუნქციონირებს. მისი აღქმა გენიოსურად მოაზროვნეთა საშუალებით მიმდინარეობს ადამიანთა აზროვნების დასაკვალიანებლად და გასაღრმავებლად. ამ მხრივ აღსანიშნავია, იმანუელ კანტის დასკვნა, რომ ორი რამ ავსებს სულს მუდამ ახალი და მით უფრო ძლიერი გაკვირვებით და მოკრძალებით, რაც უფრო ხშირად და დაბეჯითებით ვაზროვნებ მათზე, ესენია ვარსკვლავიანი ცა ჩემს ზემოთ და მორალური კანონი ჩემში [6. გვ.21].

მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესი მამა ღმერთის უდიდესი მეცნიერის შემოქმედების შემდგომი გაგრძელებაა. ამ მხრივ აღსანიშნავია სინერგია — ღვთისა და ადამიანის ენერგიის გაერთიანება, რომელიც ჩვენი აზროვნების შემეცნებისათვის უნმინდესმა და უნეტარესმა, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია II შემოგვთავაზა [7. გვ.4-5].

სახელმწიფოს მონყობა დედამიწაზე რეაქციული ბუნებისაა, ხოლო ამით იგი თავისი პოლიტიკური და ეკონომიკური ზემოქმედებით თავს აბეზრებს დანარჩენ მსოფლიოს, მაშინ ასეთი აგრესიული სახელმწიფო უფლის მფარველობისაგან აუცილებლად გაქრება. მსგავსი საფრთხე მცირე ქვეყნებსაც ემუქრება თუ კი ისინი თავიანთი ქვეყნის ეკონომიკური და პოლიტიკური ნიშნით დემოკრატიულ საწყისებზე გაძლიერებას ვერ შეძლებენ [8. გვ.255].

თუ კი ადამიანი ღმერთის მორწმუნე არ არის და ამ მხრივ, იგი თითქოს თავისუფალია, სინამდვილეში იგი უპატრონოა და საცოდავად არის დარჩენილი. ამასთან დაკავშირებით, აღსანიშნავია, ი. კანტის გამონათქვამი რელიგიაზე მხოლოდ გონების საზღვრებში [6. გვ.23], რომ ადამიანს არ შეუძლია თავის თავს და საზოგადოებას უფრო მეტი სარგებელი მოუტანოს, ვიდრე ბოროტის ბატონო-

ბიდან გათავისუფლება: ის თავისუფალია, რომ მან „უარი თქვა ცოდვის კანონის მონობაზე, რათა სიმართლისათვის იცოცხლოს“ **(იგულისხმება, რომ ეს მსჯელობა ეხება ყოველ მორალურად კეთილმოაზროვნე ადამიანს)**, ხოლო თვით გლობალიზაციის მიმართ თანაგრძნობა მორწმუნე ადამიანისათვის დამახასიათებელია. დღეს მსოფლიოს ყველა ეთნოკულტურა დგას უდიდესი გამოცდის წინაშე, რათა როგორმე შეძლოს და არ დაკარგოს თავისი ეროვნული თვითმყოფადობა. ერთი რამ ცხადია: მხოლოდ წარსულის ცოდნით დაუტავს ყოველ ერს თავისი ეროვნება, თავისი არსებობა, თავისი ვინაობა და ჩვენ, ქართველმა ერმა, უნდა გადავლახოთ ჩვენ წინაშე მდგარი მსოფლიო ერთიან სივრცეში უნიფიცირების უდიდესი საფრთხე, უნდა მოვარგოთ გასაღები შექმნილ საერთაშორისო მდგომარეობას და უნდა შევძლოთ ჩვენი ეროვნული თვითმყოფადობის შენარჩუნება. უნდა ვისწავლოთ გამორჩევა ძირითადისა მეორე ხარისხოვანისაგან. ჩვენი ერის წინაშე მდგარი უმთავრესი საფრთხე მსოფლიო გლობალიზაციის პირობებში ჩვენი ეროვნული თვითშეგნების დაკარგვაში მდგომარეობს. ამასთან, ქართველმა ერმა კარგად უნდა გავაცნობიეროთ, რომ თავად გლობალიზაცია არ შეიძლება იყოს ქართველი ერის არც მტერი და არც მოყვარე, რამეთუ იგი წარმოადგენს მსოფლიოში არსებული ნებისმიერი ერის მსოფლიოს ერთიან სივრცეში ინფორმაციული, სავაჭრო, ფინანსური, ეკონომიკური ინტეგრირების ობიექტურად აღძრულ პროცესს. გლობალიზაცია არის ცივილიზაციის განვითარების შედეგი და მიუხედავად იმისა, რომ, როგორც აქტიურად გამოხატული მოვლენა, თავისი არსებობის სულ რაღაც ათ—თხუთმეტ წელიწადს ითვლის, დღეს უკვე წარმოადგენს იმ საერთაშორისო გარემოს, რომლის წინაშეც (მიუხედავად იმისა, აქვს ამის სურვილი ვინმეს თუ არა) მაინც მოუწევს მსოფლიოს ყველა ერსა და ეთნოსს გამოცდის ჩაბარება თავისი ეთნოკულტურული თვითმყოფადობის შენარჩუნებაზე. ის ერი, რომელიც ვერ ჩააბარებს აღნიშნულ გამოცდას, დაკარგავს თავის თავს. ხოლო ვინც შეძლებს ისე მოახდინოს თავისი ეროვნული სხეულის ინტეგრირება მსოფლიოს ერთიან ინფორმაციულ, სავაჭრო, ეკონომიკურ თუ ფინანსურ სივრცეში, რომ თავისი ეროვნული თვითმყოფადობა არ

დაკარგოს, გამოვა გამარჯვებული.

აღნიშნულის გათვალისწინებით მნიშვნელოვანია, რომ გლობალიზაციის პროცესი ჩადგეს სახელმწიფოთა მიერ წინასწარ შეთანხმებულ ჩარჩოებში, რათა მან არ წაშალოს მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში დაგროვილი მრავალ-საუკუნოვანი ისტორიული ტრადიციები, ღირებულებები, ეროვნული კულტურა და ა. შ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ეს უკანასკნელი მიიღებს ერთგვაროვან სახეს, სადაც გაბატონდება ცალკეული ეკონომიკურად მდიდარი ქვეყნის ან ქვეყანათა ჯგუფის ცხოვრების წესი და საზოგადოება დაკარგავს მის ყველაზე მთავარ ნიშანს - მრავალფეროვნებას.

თანამედროვეობის მთავარი ამოცანა მდგომარეობს იმაში, რომ მატერიალური ყოფიერების სრულყოფას საფუძვლად დაუდოს სულიერი ფუნდამენტი, დაუბრუნოს პრაქტიკას მორალურ-ზნეობრივი საფუძვლები. როგორც საღრმთო წერილიდან და ცხოვრებისეული გამოცდილებიდან არის ცნობილი, ქვეყნიური სიკეთენი ამაო და წარმავალია; ამიტომ, აუცილებელი და მნიშვნელოვანია, გლობალიზაციის ურთულეს და უსწრაფეს პირობებში გაფართოვდეს კვლევა-ძიება ზემოაღნიშნულ საკითხებზე რელიგიური, ბიბლიური გააზრებით, რადგან ზოგადსაქაცობრიო და ეროვნულ ფასეულობათა შორის ზეალმატებული ადგილი ბიბლიას, თეოლოგიურ, ქრისტიანულ ზნეობას და მასზე დაფუძნებულ სათანადო სოციალურ-ეკონომიკურ საქმიანობას უკავია, რომელთაც მთლიანობაში მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შეუძლიათ გლობალიზაციის ნეგატიური ტენდენციებსა და გამოვლინებებთან.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. მღვდელმთავარი ლუკა (ლუკა-იასენეცკი), „მეცნიერება და რელიგია“ და „სული, სამშვიინველი და სხეული“, თბილისი, 2003, აპოლოგეტიკური ტრაქტატი.
2. ედვარდ კოდუა, ისტორიის ფილოსოფია, ბურჟუაზიული თეორიების კრიტიკა, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი, 1966, 414გვ.

3. უწმინდესისა და უნეტარესის, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია II, სიტყვანი, ქადაგებანი, თბილისი, საქართველოს საპატრიარქოს გამომცემლობა, წიგნი II, 1997, გვ. 468 და წიგნი III, 2008, გვ. 576.

4. გიორგი პაპავა, მორფოლოგიური მიდგომა ეკონომიკური რეალობის მიმართ, თბილისი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა. 2012. 32 გვ.

5. ვასილ ხიზანიშვილი. რელიგიის ფაქტორი ეკონომიკაში. პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის დაარსების დღისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული (11-22 ოქტომბერი, 2011), თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი, გვ. 136-140;

6. კანტი მოაზროვნე, ავტორი ირმა წერეთელი, გამომცემლობა „დიოგენე“, პირველი გამოცემა, 2006;

7. უწმინდესისა და უნეტარესის, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია II, სააღდგომო ეპისტოლე, თბილისი, 2006 წ.;

8. უწმინდესისა და უნეტარესი, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია II სიტყვა, — სინერგია — ღვთისა და ადამიანის ენერგიის შერწყმა და გამთლიანება. ჟურნალი „კრილოსანი“. №3(49). ჩგვ. 4-5;

9. თემურ შენგელია. ჩგლობალიზაციის ზეგავლენა საქართველოს ეროვნულ ეკონომიკაზე (ინგლისურ ენაზე). პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის დაარსების დღისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალების კრებული (11-22 ოქტომბერი, 2011), თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი, გვ. 88-92.